

Nr 227.

Av herr **Hage** och herr **Bergh, Ragnar**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till den sociala hemhjälpverksamheten.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 71 angående anslag till den sociala hemhjälpverksamheten framhåller vederbörande statsråd å s. 15, att han finner det sannolikt, att »i vissa delar av Norrland särskilda svårigheter kunna föreligga att förvärva och behålla dugliga hemvårdarinnor». Statsrådet föreslår med hänsyn härtill ett förhöjt statsbidrag för hemvårdarinnor i dessa landsdelar och ansluter sig därvid till den av allmänna lönenämnden uttalade uppfattningen, att tilläggsförmånerna böra utgå inom de områden, som räknas till *ödemarksområden* enligt gällande bestämmelser, och med högst 400 kronor för år.

Däremot har socialstyrelsen vid denna lönefrågas förberedande behandling hävdadt den meningen, att det i stället för ödemarkstillägg bör utgå kallortstillägg till här nämnda befattningshavare och att dessa tillägg böra utgå till heltidsanställda hemvårdarinnor enligt de bestämmelser, som gälla för statens befattningshavare såväl med avseende å tilläggens belopp — från 90 till 720 kronor för år — som indelningen i kallortsklasser. Socialstyrelsens förslag innebär även, att här nämnda kallortstillägg helt skulle bestridas av statsmedel.

Enligt motionärernas uppfattning tala alla skäl för att socialstyrelsens här framförda förslag bifalles av riksdagen. Som ett skäl härför torde kunna pekas på det faktum, att svårigheterna att få sökande till befattningen i fråga icke blott äro tillfinnandes i de delar av Norrland, där ödemarkstillägg skulle komma att utgå, utan även i andra bygder, särskilt inom övre Norrland — inom en kustkommun i Norrbotten, där man siktat till att anställa sex hemvårdarinnor, ha endast två sökande anmält sig.

Det är liknande skäl ävensom hänsynen till de merutgifter för de anställda, som följa med en vistelse i övre Norrland, vilka legat till grund för framskapandet av den löneform, som heter kallortstillägg. Om nu — som verkligen är fallet — denna löneform genom statsmakternas och landstingets i Norrbottens län beslut kommit att tillämpas för samtliga stats- och landstingsanställda — kanske med något undantag — kommer det att icke verka till fördel för rekryteringen av hemvårdarinnorna, om de kunna konstatera, att befattningshavare i motsvarande ställning i statens och landstingets tjänst erhålla

denna löneförmån, under det att de själva kunna uppnå en sådan förmån (i form av ett ödemarkstillägg) endast om de äro placerade i de s. k. ödemarkstrakterna.

Det är sådana — enligt vårt förmenande fullt riktiga — synpunkter som torde ha mer eller mindre påverkat socialstyrelsen, då denna avgivit det här ovan nämnda förslaget, vilket även innebär, att, om kallortsbestämmelserna utformas enligt här nämnda förslag, kostnaderna härför skola helt bestridas av statsmedel.

Motionärerna ansluta sig till denna uppfattning, även om det möjligen kan invändas, att landstinget har full rätt att avlöna här nämnda befattningshavare med kallortstillägg enligt socialstyrelsens förslag, och detta även om bidrag från staten endast kommer att utgå efter det förslag, som föreslagits i propositionen. Men en sådan lösning skulle innebära, att landstingen i övre Norrland — främst Norrbottens landsting med den högsta uttaxeringen per skattekrona inom landet — skulle komma att vara nödsakade att bidra med en högre procentuell andel till hemvårdarinnornas avlöning än alla andra landsting. En sådan merbelastning på de här ovan nämnda landstingen i övre Norrland, som redan förut ha en hög landstingsskatt, torde kunna anses oskälig och alltså ej böra förordas.

Den enda utväg, som här kan förordas, är alltså den av socialstyrelsen föreslagna, nämligen att *kallortstillägg*, i stället för *ödemarkstillägg*, skall utgå till här nämnda hemsköterskor enligt de grunder, som gälla för de statsanställda samt att dessa tillägg helt bestridas av statsmedel. Motionärerna vilja alltså — mot allmänna lönenämndens uttalande å s. 9 i propositionen — starkt understryka detta, i synnerhet som ingen ändring i detta avseende genomförts för de i statsförvaltningen anställda.

Det är visserligen riktigt, att en sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition kommer att medföra någon merbelastning av staten — eventuellt en omflyttning av kostnader från landsting till staten. Denna ökning torde dock ej belöpa sig till något större belopp, eftersom enl. s. 6 (överst å sidan) kostnaderna för kallortstillägget enligt socialstyrelsens förslag skulle belöpa sig till endast 70 000 kronor. Då emellertid den verksamhet, som består i hemvårdarinnerksamheten, kan anses tillhöra det slag av social verksamhet, som måste betraktas vara av det mera *perifera* slaget i förhållande till den verksamhet, som i övrigt anses böra falla på landstingets konto, förefaller en sådan anordning, som mera belastar staten än landstinget med kostnader för densamma, vara väl motiverad.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 71 i överensstämmelse med socialstyrelsens förslag besluta, att kallortstillägg, helt bestridda av statsmedel, skola

utgå till heltidsanställda hemvårdarinnor enligt de bestämmelser, som gälla för statens befattningshavare såväl med avseende å tilläggens belopp som indelningen i kallortsklasser; ävensom att riksdagen måtte anvisa det ökade anslagsbelopp, som därav blir en följd.

Stockholm den 5 mars 1947.

Ernst Hage.

Ragn. Bergh.